

СТ А Н О В И Щ Е

Относно: конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ в професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, научна специалност Социология (Социология на града и общностите)

Изготвил становището: доц. д-р Стоянка Вълкова Георгиева, Икономически университет – Варна, научна специалност: Политология (Политическа философия и култура) в професионално направление 3.3. Политически науки

1. Основание за даване на становище по конкурса

Представям становището като член на Научното жури, определено със Заповед на Ректора на Икономически университет – Варна № РД 06-3505/17.09.2014 г. и решение на научното жури по процедурата с Протокол № 1 от 01.09.2014 г.

2. Данни за конкурса

Конкурсът за заемане на академична длъжност „доцент“ в професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, научна специалност Социология (Социология на града и общностите) е обявен за нуждите на катедра „Философски науки“, факултет „Управление“ при ИУ – Варна. Обявата за конкурса е публикувана в ДВ, бр. 62/29.07.2014 г.

По обявения конкурс участват двама кандидати:

- (1) гл. ас. д-р Илко Недев Тодоров
- (2) д-р Любомир Николов Кутин

3. Информация за кандидата гл. ас. д-р Илко Недев Тодоров

Кандидат по конкурса е гл. ас. д-р Илко Недев Тодоров, който заема академична длъжност „главен асистент“ към катедра „Философски науки“ на ИУ – Варна и притежава образователната и научна степен „доктор“ по Социология, антропология и науки за културата. Кандидатът е придобил научната и образователна степен „доктор“ за защитен дисертационен труд „Властта като интерес на селищната общност“ в Института за изследване на обществата и знанието към БАН. През периода 1982-2014 г. заема последователно академичните длъжности „асистент“, „старши асистент“ и „главен асистент“ в ИУ – Варна.

Кандидатът напълно отговаря на изискванията за заемане на академична длъжност „доцент“ съобразно изискванията на чл. 24, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗРАСРБ и Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ – Варна.

4. Общо описание на представените научни трудове

Гл. ас. д-р Илко Тодоров представя за участие в конкурса научни трудове, които са основно в областта на социологията на града и общностите. Представени са общо 19 публикации. Научната продукция за участие в конкурса включва:

- пет монографии – една самостоятелна (487 стр., от които 147 стр. с приложения) и четири в съавторство (228 стр.)
- четири научни студии в съавторство (169 стр.)
- три научни статии – една самостоятелна (12 стр.) и две в съавторство (43 стр.)
- три научни доклада – два самостоятелни (20 стр.) и един в съавторство (9 стр.)
- един учебник (участие с 26 стр.) и три учебни помагала (участие с 187 стр.)

Самостоятелният монографичен труд „**Градът и социалното време (Варна 2013)**“ поставя интересен и актуален теоретически и практико-

приложен проблем. Разкриването на спецификата на града като регионална конкретизация на понятието „социологическа система“ представлява съществен принос към развитието на социологическите възгледи за градската среда и формирането на умения за приложение на социологическите теории към анализа на градското всекидневие. В монографията градът се изследва като социален и социокултурен феномен, като обект на управление и като специфична социологическа система. Като социално-пространствена общност градът се изследва в контекста на идеята за спецификата на социалното време, което се превръща в универсален критерий за оценка на дейностите в различните сфери от живота на града. Социалното време се анализира и като основен фактор за социализацията и самоидентификацията на индивида. Безспорен принос на автора е създаването на модел и изграждането на система от показатели и индикатори за измерване на процесите във функционирането и развитието на града като сложна и многоаспектна социална система, продукт на взаимодействието между социалното пространство и социалното време. Основните сфери на социологическата структура на града се изследват както на основата на събраната информация за дейностите и отношенията в града, така и на информацията за начина, по който индивидите оценяват собствения си живот. Анализират се 16 области на човешката дейност и събития, които формират облика на цялостния живот в града:

- икономика, архитектура и благоустрояване;
- култура, висше образование и наука, религиозен живот;
- средно образование, здравеопазване, социални дейности, работа с деца и млади хора, спорт, организация на свободното време (и развлечения);
- традиции и празници, благотворителност и гражданско общество;
- обществен ред и сигурност, местна власт и политика.

Методиката на изследването несъмнено е резултат от трайните интереси и богатия опит на автора в областта на регионалните социологически изследвания. За обработката и измерването на събраната информация е използван прецизен статистически модел. Събрана е изключително ценна информация за протичащите процеси в град Варна, на

чиято основа може да бъде създадена методика за системно проучване на обществените процеси, за оценките и нагласите на варненци с цел усъвършенстване на управлението на града.

Останалите, представени за участие в конкурса научни изследвания са свързани с разработване на методики за изследване на общественото мнение в гр. Варна, социалният факт и отражението му в общественото мнение, социологическите аспекти при изследването на социалната отговорност на бизнеса в гр. Варна, социалната цена на прехода и промяната в политическите сили в гр. Варна, социалните механизми за формиране на трудовите ресурси и промените в професионално-трудова структура на Варна, социологическите аспекти в оценката на жилищната среда и т.н. Публикациите са на много добро научно и методическо равнище и демонстрират, че **гл. ас. Тодоров притежава общопрофилирана и специална подготовка, напълно съответстваща на спецификата на научната специалност на конкурса.**

5. Обща оценка на учебно-преподавателската работа

Информацията по критериите, свързани с учебно-преподавателската дейност показва, че аудиторната заетост на гл.ас. д-р Тодоров за 2012/2013 и 2013/2014 учебни години е общо 870 часа. Лекционните курсове и семинарните занятия по „Икономическа социология“, „Икономическа психология“ и „Кариерно развитие“ се провеждат на високо теоретично и методическо равнище и се приемат много добре от студентите. В работата си със студентите гл. ас. д-р Илко Тодоров акцентира върху поставянето на приложни задачи, свързани с осъществяване на конкретни емпирични изследвания и организиране на публични форуми за представяне на техните резултати и анализи (Студентски социологически маратон; Събитие на годината за град Варна и т.н.).

Гл. ас. д-р Тодоров има разработена и приета от катедра „Икономика и управление на търговията“ учебна програма по дисциплината „Социология на пазара“.

Значителната по обхват и качество преподавателска и научно-изследователска дейност на гл. ас. д-р Тодоров е съчетана и със сериозни експертни изяви като член на екипа на Центъра за социални изследвания на ИУ – Варна, Управител на регионална изследователска агенция („АПЕА – Регионален център на ББСС „Галъп интернешънъл“ от 1993 до 2005 г.), работа по проекти, обучения на студенти в приложни социологически изследвания и др.

Общо заключение относно учебно-преподавателската дейност на гл.ас. д-р Илко Тодоров: **налице е съответствие на академичната учебна заетост и компетентността на кандидата със спецификата на конкурса.**

6. Идентифициране на научните приноси

На базата на внимателния прочит на представените от д-р Тодоров за участие в конкурса документи и научни трудове, в редуциран вид основните научни и научно-приложни приноси могат да бъдат сведени до следното:

- Създаването на авторов теоретичен модел на града (Варна), като една от възможните конкретизации на научната категория „социална система“, представлява съществен принос към развитието на регионалната социология. Обстойният теоретичен анализ, включващ интердисциплинарни кореспонденции разкрива редица недостатъчно изследвани социологически аспекти на връзката между социалното време и социалното пространство.
- Разработена е собствена методология за прилагане на интегриран подход за анализ на града като изключително сложна социална система. Създаден е подходящ инструментариум за провеждане на емпирично социологическо изследване, включващ конкретна система от показатели и индикатори на различни равнища с цел количествено измерване на качеството на живот в града.
- Формирана е богата информационна база за много от аспектите на общественото мнение във Варна по отношение на „качеството на живот“ в града, предоставяща широки възможности за развитие на социологията на всекидневието. С цел осъществяване на прецизно

изследване на динамиката на общественото мнение, както и на трайно установяващите се тенденции в него, е създадена и поддържана в действие информационна система – „Градски барометър“.

- Утвърждаване на традицията (в продължение на 8 поредни години) чрез приложение на социологически методи да се избира „Събитие на годината“ за град Варна – една уникална за страната традиция.
- Поредицата „10 книги за Варна“ регистрира най-важните социални промени в града през първото десетилетие на XXI век. Обобщен е огромен обем конкретна емпирична информация, разкриваща закономерностите, които определят спецификата на икономическия и политическия живот в града, както и динамиката на общественото мнение.

Всички посочени научни и научно-приложни приноси на гл. ас. д-р Илко Тодоров са в тематичното направление на конкурса, обявен за нуждите на катедра „Философски науки“ на Икономически университет – Варна, т.е. в областта на социологията на града и общностите.

7. Критични бележки и препоръки

Нямам конкретни критични бележки към кандидата по конкурса. Позволявам си да препоръчам на гл. ас. д-р Тодоров в бъдеще да положи усилия за актуализиране на учебната литература по преподаваните от него дисциплини.

8. Заключение

От направените констатации и дадените изцяло положителни оценки за учебно-преподавателската и научно-изследователската работа на гл. ас. д-р Илко Тодоров, основаващи се на представените от него материали и доказателства, следва заключението, че са изпълнени всички изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“. **Това ми дава достатъчно основание за положителна оценка за кандидата по конкурса. Като член на научното жури изразявам ясно становището си да бъде направено предложение до ФС на Факултет „Управление“ за избиране на гл.ас. д-р**

Илко Недев Тодоров на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.1.Социология, антропология и науки за културата, научна специалност Социология (Социология на града и общностите).

07.01.2015 г.

Изготвил становището: ...

A rectangular box containing a handwritten signature in black ink, which appears to be the initials 'IN'.

гр. Варна

С т а н о в и щ е

от проф. д-р Никола Георгиев Андреев, преподавател към катедра "История, философия, социология" при Стопанска академия „Д.А.Ценов” - Свищов за обявен конкурс за заемане на академична длъжност „доцент” по професионално направление 3.1 Социология, антропология, науки за културата, научна специалност – Социология (Социология на града и общностите)

Обща информация

На основание чл.4 във връзка с чл. 25 от Закона за развитие на академичния състав в РБ, чл.66 от Правилата и реда за придобиване на научни степени и звания и заемане на академични длъжности и решение на Факултетния съвет на факултет „Управление”, протокол №33/10.09.2014 г. и определено със Заповед № РД-06.3505/17.09.2014 г. на Ректора на Икономическия университет - Варна съм определен за член на жури в конкурса за „доцент” по професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, научна специалност – Социология (Социология на града и общностите) за нуждите на катедра „Философски науки” при Икономическия университет – Варна.

На 01.10.2014 г. (Протокол 1) се състоя първото заседание (неприсъствено) на научното жури за избор на председател и определяне на рецензентите. На това заседание научното жури взе решение да изготвя становище за заемане на академична длъжност „доцент”.

Данни за конкурса

Конкурсът е обявен за „доцент” по професионално направление 3.1. Социология, антропология, науки за културата, научна специалност – Социология (Социология на града и общностите) и обнародван в ДВ бр.62/29.07.2014 г. за нуждите на катедра „Философски науки” при Икономическия университет – Варна.

Кандидат за конкурса

По обявения конкурс за заемане на академична длъжност „доцент” необходимите документи са депозирали: **гл.ас. д-р Илко Недев Тодоров** и д-р Любомир Николов Кутин. Гл. ас. д-р Илко Тодоров е завършил средното си образование в III ЕСПУ - Варна, а висшето във ВИНС - Варна през 1976 год. В периода 1977г. - 1982 г., е работил във Варненската Митница като инспектор. От 1982 година до момента е преподавател в Икономическия университет в гр.Варна. От 1993 г. до 2005г. е и Управител на регионална изследователска агенция – „АПЕА-Регионален център на

ББСС „Галъп интернешънъл“, както и Изпълнителен директор на ДЗЗД “Книги за Варна” от 2002г. до 2013г. Член е на екипа на Центъра за социални изследвания на Икономически университет - Варна.

Бил е докторант на самостоятелна подготовка в БАН – (Института за изучаване на обществата и знанието) в периода 2009 – 2013 год. Успешно е защитил дисертационния си труд през 2013 г. (Диплом 000361/5.12.2013 г.).

Член е на Българската социологическа асоциация. Владее руски език на добро ниво и английски език на задоволително ниво .

Общо описание на представените научни трудове

В справката за научните публикации на глас. д-р Илко Недев Тодоров за участие в конкурса за “доцент” по научна специалност Социология, антропология и науки за културата (Социология на града и общностите) са представени 19 публикации за хабилитацията. По вид те се разпределят както следва:

- Монографии - 5 бр. (Една от монографиите представлява самостоятелен научен труд, останалите четири са съвместни научни произведения).
- Студии - 4 бр.
- Статии – 3 бр.
- Доклади – 3 бр.
- Учебници и учебни помагала - 4 бр.

В изискването за заемане на академичната длъжност „доцент” е заложено публикуването на един самостоятелен монографичен труд. Глас. д-р Илко Тодоров участва в конкурса с един авторски монографичен труд - „Градът и социалното време”, Варна, 2013 г., който е в обем 414 печатни страници. Същият е рецензиран от двама хабилитирани преподаватели и е обсъден на катедрено заседание. Спазени са изискванията за подобен род публикации. Този научен труд разглежда съществени научни и практически проблеми. Останалите четири участия в монографични издания, както и публикуваните студии и статии също са насочени към определени проблемни области на социалната практика. Заедно с научните си трудове глас. д-р Илко Тодоров участва и в издаването на учебна литература, с което съществено подпомага овладяването на преподавания материал от студентите по водените от него дисциплини.

Научните интереси на глас. д-р Илко Тодоров са насочени към социологията на града, емпиричната социология, социологията на общностите, социология на икономиката и др.

Обща оценка на учебно-преподавателската работа

Справката, с която разполагам, показва че общата аудиторна натовареност на глас. д-р Илко Тодоров през учебната 2012/2013 год. е 430 часа (приравнени към упражнения). Тези часове се покриват от лекционни курсове и семинарни занятия (редовно и задочно обучение) по учебните дисциплини „Икономическа социология“ и „Кариерно развитие“. За учебната 2013/2014 г. учебната натовареност е 440 часа (Икономическа социология – лекции и семинарни занятия и Икономическа психология – упражнения).

През настоящата учебна година му натовареност е 425 часа при норматив 280 ч. Глас. д-р Илко Тодоров значително е преизпълнил изискванията за учебна натовареност.

Нивото на преподавателската дейност на глас. д-р Тодоров се оценява положително от катедрения съвет. За да бъде информацията попълна в разглежданата насока, е необходимо да се вземе предвид и мнението на студентите за преподавателската му дейност. Такава информация, обаче липсва.

Работи със студенти и докторанти по проекти, извършва обучение по приложни социологически изследвания.

Идентифициране на научните приноси

Посочените в справката научни приноси от глас. д-р Илко Тодоров са отчетени коректно. В редуциран вид, те могат да се групират в следните основни насоки:

Първо, разкрита е от социологическа гледна точка връзката между социалното време и социалното пространство, въз основа на задълбочен теоретичен анализ, основан върху различните възгледи в социологията и другите социални науки. Управленските органи могат не само да се запознаят с методиката, но и да проследят динамиката на обществените процеси, нагласи и оценките на варненци;

Второ, откроява се собствения почерк на глас. д-р Илко Тодоров при изготвянето на теоретическия модел на града като социологическа система. Формулирани са методологическите основи за прилагане на интегриран подход при оценяване качеството на живот в разглежданата система;

Трето, представен е в социологическа проекция града (Варна), като са посочени количествени измерители на качеството на живот, които са разгледани на различни равнища. Като постижение на глас. Тодоров може да се определи операционализацията на този модел и определянето на

системата от показатели и индикатори, разкриващи функционирането и развитието на конкретната система;

Четвърто, разработена е оригинална методологическа платформа за изучаване на общественото мнение в гр. Варна. Акцентира се върху съществен методологически проблем на емпиричните социологически изследвания и по-конкретно върху резистентността на информацията;

Пето, в продължение на 10 години (в поредицата “10 години за Варна”) са изследвани процесите и явленията в регионален аспект, характерни за 20-те години на обществения преход във гр. Варна. Посочени са съществени социални промени в живота на града и структурата на населението;

Шесто, като позитивен момент в учебната и научно-изследователската дейност може да се отбележи участието на студентите в провеждането на емпирични изследвания, което предоставя възможност за натрупването на определен професионален и социален опит, необходим за бъдещата им професионална реализация.

Посочени са две цитирания, както и получено отличие, присъдено на млади научни работници на годишните четения на името на известния български социолог проф. д-р Живко Ошавков.

Критични бележки

Инструментариумът за провеждането на емпиричните социологически изследвания на град Варна може да бъде използван за изследване и на други градски общности, като по този начин може да се приложи сравнителния подход при анализа на съвкупната информация. Това би довело до по-пълна оценка на протичащите процеси в градовете (не само във гр. Варна).

Публикациите на гл. ас. д-р И. Тодоров са отпечатани предимно в научни издания във Варна (с изключения на някои доклади), а те биха имали по-голяма стойност, ако бяха публикувани и в други специализирани издания извън Варна, което предполага придобиване на по-голяма публичност и известност на научните трудове и на техния автор в социологическата общност.

Някои от изложените в научните трудове постановки, интерпретации, изводи и препоръки могат да намерят място в учебната литература, която се нуждае от актуализация.

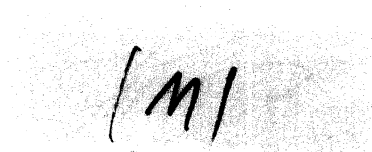
Заклучение

Извършеният преглед на научно-изследователската и учебно-преподавателска дейност, както и изпълнението на останалите изисквания за придобиване на академичната длъжност "доцент" в Икономическия университет - Варна по специалност Социология ми дават основание да дам своя положителен вот за присъждане на академичната длъжност "доцент" за нуждите на катедра „Философски науки” на гл. ас. д-р Илко Тодоров Недев.

Позволявам си да препоръчам на Научното жури да предложи на Факултетния съвет на факултет „Управление” на Икономическия университет – Варна да избере гл.ас. д-р Илко Недев Тодоров на академичната длъжност „доцент” по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.1 Социология, антропология и науки за културата, научна специалност „Социология” (Социология на града и общностите).

6.01.2015 г.

С в и щ о в

Проф. д-р Никола Георгиев Андреев

на проф. д-р Петко Станев Близнаков, за научните трудове и учебната работа на гл.ас. д-р ИЛКО НЕДЕВ ТОДОРОВ, и д-р ЛЮБОМИР НИКОЛОВ КУТИН, кандидатсващи за академичната длъжност “доцент” към катедра “философски науки”, факултет “Управление” на Икономическия университет-Варна.

На основание заповед на ректора на Икономическия университет- Варна под №РД 06-3505/, 17.9.2014 съм назначен за член на Научното жури за конкурса за “доцент” по *професионално направление 3.1, Социология, Антропология и Наука за културата, Научна специалност Социология /Социология на града и общностите/*, обявен в ДВ 29.07. 2014 г. и да изразя *становище* за представените научни трудове и документи.

Кандидатът - Илко Недев Тодоров. е гл.асистент и д-р по социология в катедра “Философски науки”. Повече от 20 години чете лекции по Икономическа социология. Лицето отговаря на всички условия да кандидатства на обявения конкурс. Изпълнил е всички изисквания за участие в конкурса – представил е хабилитационен труд, 50 броя разлини по теми и характер публикации, справка за учебна заетост, диплома за докторската степен и всички необходими документи.

Научните публикации са групирани на: монографии – 7, студии – 9, научни статии -,15, научни доклади- 11, учебници и учебни пособия -9. Това е значително количество научна продукция в която има множество приноси към емпиричната социология – методи на събиране и обработване на социологическа информация, модели на социологически анализи и др. Принос има в обрисване на градските общности, в управление на града, в проблемите на труда и текучеството на работната сила. Широкия спектър на изследванията и

приносит в тях се дължи на личните качества на автора, на опита от дългогодишната преподавателска работа и на широтата на учебните планове на дисциплините, които е преподавал и е трябвало научно да ги обезпечават. Освен това кандидатът, като професионален социолог, е работил с много учреждения и организации на които е правил социологически изследвания. Показва умение да разработва научни проекти и успешно да ги осъществява сам и в колектив.

За *хабилитационен труд* кандидатът е представил обширна монография с заглавие “Градът и социалното време “. Разработен на основата на едно мащабно монографично изследване на живота на варненци през 2013 г. Той издига, чрез научния анализ огромния емпиричен материал до равнището на една социологическа теория на гр. Варна, градът като социологическа система в рамките на социалното време и социалното пространство. Подготовката на тази теория гл.ас. Илко Тодоров е извършил като организатор и автор на изследователския проект “10 книги за Варна”. Представената монографията е построена върху социологическите теории за социалното време и социалното пространство, както и върху класическата социологическата теория за града разработена от широк кръг световно известни социолози. Познава литературата, свободно борави с научните теории, умело ги прилага при изучаване и анализа на емпирическата действителност.

Много широко е обяснена конкретната действителност в един голям град, където се преплитат макро мезо и микро социологически процеси в обществото. В своето цяло, с тези черти градът представя образа на обществото. Монографията е построена върху анализа на социологическата информация от основните сфери на живота на варненци. Таблиците и графичните изображения на всяка сфера могат да разкрият *diferentia specifica* на обстановката във Варна. Една от тях е мястото на морските професии в живота на

варненци.

Населението като субект на града е разкрито във всяка сфера на неговите дейности и отношения и особено с индекса за неговата удовлетвореност.

Монографията показва високото научно разнище и широкия поглед на кандидата към макро, мезо и микро равнищата на обществото и способността му да преминава от едното към другото при анализа на цялото.

Останалите 50 научни публикации разкриват изследователския и теоритичения интерес на автора. С много от тях той показва способност да работи в екип с други преподаватели, студенти и специалисти от практиката. Повечето трудове са публикувани в достъпни издания и са ползувани от широк кръг читатели. Някои от тях са използвани за вземане на управленчески решения или за развитие на нови теории и възгледи от други автори

Особена ценност представлява изследването на общественото мнение в такъв голям и динамичен град като Варна. Разкрити са връзките при общуването на различните социални групи и са очертани процесите на взаимодействието между отделните сфери и обществените явления в тях. С тези и други изследвания той се проявява не само като социолог на Варна, но заема и челно място сред българските социолози-изследователи.

Особено силен като учен, д-р.Тодоров е във владението и умелото използване на многообразните социологически изследователски методи. За това му помагат организаторските умения. Той работи с много широк кръг сътрудници, повечето от които са студенти и колеги преподаватели.

В учебната работа е изявен преподавател, внимателно слушан от студентите, търсен от гражданските аудитории. Умело води лекциите в масовите потоци и дискусиите на семинарите в учебните

групи.

Учебниците и учебните пособия, в написването на които е участвал са оригинални и издигат учебния процес на научно ниво. Няколкото им издания обогатяват българската социологическа литература.

Заключение: кандидата за “доцент” *Илко Недев Тодоров* се представя на обявения конкурс с обилна научна продукция, със задълбочено разработен хаблитационен труд и с високо теоретична и методическа подготовка с която води учебния процес. Има висок авторитет на учен сред студентите, преподавателската и градските общности, както и сред общността на социолозите в столицата и страната. Той отговаря на всички изисквания по чл.62 от правилата на Икономическия университет-Варна за придобиване на академическата длъжност “доцент”.

Научното жури има пълно основание и предлагам да му се присъди академичното звание “доцент”

Варна, 5.0.1.2015 г.

Подпис:

/Проф. д-р Петко Близнаков/

4/05.01.2015г.

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академична длъжност „Доцент” по научната специалност 05.11.01, „Социология” (Социология на града и общностите), професионално направление 3.1. Социология, антропология и наука за културата за нуждите на катедра „Философски науки” към Икономически университет-Варна, обявен в Държавен вестник - Брой 62 от 29.07.2014 г.

Изготвил становището - Професор Константин Калинков – доктор по икономика, професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност 05.02.18 –Икономика и управление (строителство и урбанистика). Назначен за член на журито на основание на заповед на Ректора на Икономически университет - Варна, РД-06-3505 от 17.09.2014 г. Включен в състава на журито на основание чл.4 ал. 3 от ЗРАСРБ „ При интердисциплинарност на обявения конкурс..... най-малко един член от журито трябва да бъде от друга научна област....”

По обявения конкурс се явяват двама кандидати подредени по азбучен ред, а именно:

- Гл. ас. д-р Илко Недев Тодоров
- д-р Любомир Николов Кутин

Персонална характеристика на кандидата

гл. ас. д-р Илко Недев Тодоров

Кандидатът по конкурса Илко Недев Тодоров е роден в град Варна през 1952 год. Средното си образование е завършил в III-то ЕСПУ - Варна. Висшето си образование придобива в Икономически университет - Варна в периода 1972-1976 г. След завършването на висшето си образование започва работа в митница - Варна, като инспектор - до 1982 год. През същата година постъпва на работа в Икономически университет - Варна, като преподавател, където работи и в момента. Зачислен е като докторант в БАН, Институт за изучаване на обществата и знанието, където придобива научната степен „Доктор по социология” на тема „ Властта като интерес на селищната общност”.

Извън университета, кандидата в конкурса е бил Управител на регионалната изследователска агенция- „АПЕА-Регионален център на ББСС ”Галъп интернешънъл”, от 1993 год. до 2005 год. и Изпълнителен директор на ДЗЗД „Книга за Варна” от 2002 год до 2013 год.

Научноизследователска и преподавателска дейност

По конкурса за заемане на академичната длъжност „Доцент” кандидатът се явява с общо 25 научни публикации с общ обем от 1546 стр., в т.ч. по конкурса 19 научни публикации включващи - 5 монографии, 4 студии, 3 научни статии и 4 учебници и учебни помагала, с общ обем на научната продукция от 1181 страници. Необходимо е да се отбележи, че има баланс между тези, които са издадени самостоятелно и тези, които са в съавторство. Трябва да се отчете, че коректно са поднесени разпределителните протоколи за научните трудове в съавторство.

Основният хабилитационен труд на кандидата е „Градът и социалното време”. Същият е рецензиран от двама рецензенти и е разгледан в низовото учебно звено - катедрата. За целта има приложен Протокол от катедреното заседание проведено на 3 септември 2014 г. Трябва да се отбележи, че научното изследване е чисто авторско виждане и един оригинален подход за реализиране за първи път в страната на такова мащабно емпирично социологическо изследване. Това мое виждане съвпада и е в унисон на виждането на един от рецензентите на монографичния труд Проф. д-р Иван Райчев, който още в началото е написал *„ Реализирането на проекта е станало възможно поради обстоятелството, че д-р Илко Тодоров е преподавател и изследовател, не много често срещано явление в академичните среди”*.

От гледна точка на използвания теоретичен и практико-приложен подход в научното изследване е необходимо да се съглася и с другия рецензент на монографичния труд Доц. д-р Апостол Апостолов, че *„ Използван е подход, който за първи път е приложен към града, като специфична форма на съществуване на социологическата структура на обществото.”*

Трябва да се отбележи, че темата за взаимодействието между социалното време и пространството е тема, която винаги е била професионален интерес за специалистите.

Това обстоятелство налага приносните моменти в монографичния труд на кандидата за заемане на академичната длъжност „Доцент” да се търсят в задълбочения теоретичен анализ на различните възгледи в социологията относно връзката между социалното време и социалното пространство. На тази основа е

създаден оригинален авторски модел на града като социологическа система. Вижданията на автора в тази насока са апробирани на територията на град Варна. В тази насока принос се явява представянето на град Варна като социологическа проекция. В заключение трябва да се отбележи, че резултатите от изследването като принос съдействат за развитие на регионалната социология в страната.

Едно от най-важните изисквания към преподавателя, освен високата му научна компетентност, знания и умения, е отговорното отношение към преподавателската дейност. Преподавателската дейност на кандидата за заемане на академичната длъжност „Доцент” д-р Илко Тодоров е в продължение на повече от 32 години в Икономически университет – Варна, с обща аудиторна заетост за учебната 2012/2013 год. от 430 часа, а за учебната 2013/2014 год. – 440 часа. Информацията е на база на Справката издадена от отдел „Учебна дейност” при Икономически университет – Варна, приложена към документите на кандидата. Основните дисциплини, които води кандидата са : „Икономическа социология” и „Икономическа психология”. За нуждите на учебния процес има издадени 4 учебника и учебни помагала / всички в съавторство /. Кандидатът е приложил към документите по конкурса и справка за откритите цитирания.

Препоръки и критични бележки

1. Необходимо е кандидатът да разшири обхвата на разглежданите въпроси, като извън връзката социално пространство и социално време включи и икономическия аспект на градската територия, създаващ условия за устойчиво развитие на града като цяло.

2. От гледна точка на това, че разглежда една сложна социално-икономическа система, каквато се явява градът, кандидатът трябва да разшири професионалните си контакти и съвместната работа по тези въпроси със специалисти от други научни области, имащи отношение към интердисциплинарния характер свързан с анализа на състоянието и определяне на възможностите за развитие на градското пространство и свързаната с него общност.
3. Да разшири научната си публикационна дейност в чуждестранни научни форуми и университети.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Значимостта на постигнатите приноси, както и посочените предимства, ми дават основание да предложа на уважаемото жури да избере участникът в конкурса гл.ас. д-р Илко Тодоров да заеме академичната длъжност „Доцент” в Икономически университет-Варна

м.декември 2014 г.
град Варна

Изготвил становището:.....

/ Проф. д-р К.Калинков /

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Румяна Иванова Куртева, ТУ – Варна, член на научното жури, определено със Заповед на Ректора на Икономически университет – Варна № РД – 06-3505 от 17.09.2014 г.

Относно: конкурс за заемане на академична длъжност „доцент” в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, научна специалност 05.11.01. Социология (Социология на града и общностите)

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Философски науки”, факултет „Управление” на Икономически университет – Варна. Обявата е публикувана в ДВ, бр. 62/29.07. 2014 г.

Кандидат по конкурса: Илко Недев Тодоров, доктор по Социология, антропология и науки за културата, главен асистент в Икономически университет – Варна.

Кандидатът отговаря на условията по чл. 24, ал.1 от ЗРАСРБ и на чл. 62 от Правила за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ – Варна:

- има образователна и научна степен „доктор”, придобита след успешна защита на дисертация на тема „Властта като интерес на селищната област” (2013 г.);

- от 1982 до 2014 г. заема позициите преподавател, асистент и главен асистент в същия университет;

- дългогодишен преподавател е по учебните дисциплини „Икономическа социология”, „Икономическа психология”, „Кариерно развитие”;

- участва в екипи, формирани за конкретни научноизследователски проекти;

- член е на екипа на Център за социални изследвания на ИУ – Варна;

- член е на Българската социологическа асоциация.

Общо описание на представените научни трудове след последната процедура. Научната продукция, с която гл. ас. д-р Илко Тодоров участва в конкурса за академичната длъжност „доцент”, е обемна, разнообразна по форма и богата по съдържание: 5 монографии (1 самостоятелна и 4 колективни - 715 стр.), 4 студии (169 стр.), 3 научни статии (55 стр.), научни доклади – 3 (29 стр.). Тя е резултат от задълбочена, системна и поставена на широка основа изследователска дейност. Предмет на изследване са: феноменът „обществено мнение”, социалният факт и

събитията като социален факт, годините на преход във Варна, социалната отговорност на бизнеса, закономерностите на политическия избор, промените в разположението на политическите сили.

При запознаване със съдържанието на представените научни трудове се открояват две характерни черти: 1) връзка на тематиката и последователност в разкриването на същността на изследваната проблематика в различните публикации – монографии, студии, научни доклади, статии. Това позволява да се постигне по-голяма пълнота и цялостност на изследванията. 2) широкоспектърен обхват на научните интереси, съчетан с познаване на тенденциите в развитието на социологията и съвременното състояние на теорията. Отличават се и с актуалност, практическа насоченост и приложимост в учебната дейност и в работата на органите на управление на града и общностите.

Съгласно чл. 62, т. 3 от Правила за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ – Варна, кандидатът представя монографичен труд на тема „Градът и социалното време (Варна 2013)”, който отговаря на изискванията в чл. 71, ал. 2:

- публикуван е в специализирано издаделство - Стено, Варна, 2014 (416 стр.);
- обсъден е в катедра „Философски науки” - специализирано първично звено по смисъла на § 1., т. 6 от Допълнителни разпоредби на ЗРАСРБ ;
- рецензиран е от две хабилитирани лица – проф. Иван Райчев и доц. Апостол Апостолов.

В хабилитационния труд гл. ас. д-р Илко Тодоров засяга недостатъчно изследвани в социологията въпроси, свързани със социалното време и социалното пространство. Още с избора на темата авторът придава актуално звучене на монографията. Тя е била и продължава да бъде предизвикателство за изследователските търсения на учени от различни научни области: философи, социолози, икономисти, физици, психолози, педагози и др.

Темата има не само сериозни теоретични, а и важни практически измерения. Работата по нея изисква задълбочени познания и последователност. Запознаването с публикациите на кандидата потвърждава, че хабилитационният труд е резултат от траен интерес към проблематиката на социалното време, от последователна и задълбочена изследователска дейност в областта и на теорията, и на практиката. Проучен е впечатляващ обем от научна литература, обобщени са резултати от значителен брой емпирични социологически изследвания (ЕСИ), които дават ценна информация за процесите в града, за оценките и нагласите на варненци. Безспорно високото ниво на владеене на теорията позволява на автора свободно да анализира позиции, аргументи и контрааргументи

на различни автори – български и чужди, да изведе философските и социологически измерения на темата, да формулира и убедително, аргументирано да докаже собствени научни тези. Стилът на изложението е стегнат, изказът – точен, позоваванията на литературни източници са премерени, коректни.

Целта на монографията е да се разкрие връзката и взаимодействието между двете форми, чрез които съществува социалността - социалното пространство и социалното време. От нея произтичат изследователски задачи в две направления, които определят структурата на книгата. Трудът е в обем от 416 страници. Структуриран е във въведение, две глави, заключение, в което са представени основните изводи от проведените изследвания, и приложение.

Първа глава - теоретичната част на монографията - разкрива „социалния контекст на феномените време и пространство” и „методологическите основи за изследване на града в социокултурен порядък”. В нея са анализирани категориите, на чиято основа се изгражда методологията на използвания подход и инструментариумът на емпиричното изследване. Формулирана е социологическа гледна точка за същността и значението на връзката между социалното време и социалното пространство. Изследвани са форми и нива, в които се проявява и открива реалното съдържание на социалното време в урбанизираното пространство.

Едновременното прилагане на интегриран подход при изследванията и използване на качеството на живот като основен индикатор за ситуацията във Варна имат съществен методологически принос за постигане на реално оценяване от социологическа гледна точка. Получените резултати не отразяват само количествено определени характеристики на изследваните показатели, а и доказват тяхната прагматична насоченост. Това най-добре проличава от изследваните лица, които при оценяването на различните видове дейности в града все повече търсят тяхната полезност, приложимост, значимост. В структурата на социалното време са реални процеси и действия, които се съизмерват с други събития, т. е. с други действия на човека. Авторът подчертава, че „всички възгледи за обвързването на града със социалното време и пространство имат в основата си човешките дейности, осъществявани в неговите пространствени и времеви граници. Целостта на града има за

съдържание дейностите на хората, които са живели и живеят на това място. Затова изследването на града като социологическа система започва с човешката дейност.

Във **втора глава** чрез задълбочен анализ на резултатите от ЕСИ се разкриват и обосновават важната методологическа роля и не по-малко значимите практико-приложни функции на дейността. В теоретичния модел на града са включени пет сфери и съставните им шестнадесет области на обществени дейности и отношения. В методологически аспекти „са основните социологически показатели, които представят обществения живот в града в неговата цялост”.

В търсенето на отговори на въпросите за метриката и топологията на социалното време, които поставя сложният и многопланов характер на човешкия живот, авторът приема, че всички сфери и области имат за характеристика достигнатото качество на развитие, а качеството на живот е общ социологически индикатор на ситуацията в града.

Втора глава е с приложен характер и започва с методиката на изследването. В нея е и емпиричният анализ за конкретните измерения на взаимодействие между социалното време и социалното пространство на града. Като цяло тя потвърждава богатия опит на автора в областта на регионалните изследвания.

В монографията е постигната първоначалната идея на автора: „чрез изследване на връзката „социално време – социално пространство (град) - качество на живот” да се предложи на органите на управление на града възможността за социални метрологични подходи и методи, които да показват състоянието на социума в локални обекти на съвместния живот”.

Обща оценка на учебно-преподавателската работа. Гл. ас. д-р Илко Тодоров е опитен преподавател с дългогодишен стаж в ИУ- Варна (от 1982 г.). Успешната учебна дейност е резултат от неговия непрекъснат стремеж за повишаване на научната и педагогическа квалификация. Има разработени **лекционни курсове** по учебните дисциплини „Икономическа социология”, „Икономическа психология” и „Кариерно развитие”, с които постига регламентираната учебна натовареност в бакалавърска степен. За учебната 2012/2013 година аудиторната натовареност общо (часове) е 430, а за 2013/2014 – 440 ч. Предвиден е хорариум и за настоящата учебна година. От представените за конкурса **учебници и учебни помагала (общо четири)** той е автор на „Сборник анализи и доклади. Варна 2009: Най - важното”, а в останалите три е съавтор. (Приложени са разпределителни протоколи).

Осъществява конкретна работа със студенти и докторанти, свързана с участието им в научноизследователски проекти и в емпирични социологически изследвания, с подготовката на доклади за студентски форуми. По този начин гл. ас. д-р Тодоров предизвиква интереса на обучаваните към задълбочено осмисляне на теорията и наученото, дава им възможност да натрупват изследователски и социален опит, необходим за тяхната бъдеща професионална реализация.

Идентифициране на научните и научно-приложни приноси. Справката за приносите отразява реално постигнатото в хабилитационния труд и в другите публикации по конкурса. Представени са в 3 групи – поотделно за всеки цикъл от публикациите: по проекта „Време: Варна 2013“; по проекта „Аксиологически и социално-психологически аспекти на общественото мнение в град Варна“ и в „10 книги за Варна“.

Преценявайки значимостта за теорията и полезността за практиката, отбелязвам следните постижения на автора:

За първи път е формулирана **социологическа гледна точка** за същността и значението на връзката между социалното време и социалното пространство чрез оригинална интерпретация на методологическите основи. Постижението е резултат от задълбочен теоретичен анализ на различни възгледи в социологията и др. социални науки, съчетан с богат практически опит.

Подготвен е **оригинален теоретичен модел** на града като социологическа система, който позволява изследването му като относително автономно социално цяло от дейности и отношения на населението.

Доказани са възможностите на **социалната метрология** като научен способ за системно проучване на основни процеси в града и публично информиране за оценките на хората за фактите от живота в него – необходимо условие за подобряване на социалното управление на града.

Чрез социологически методи, в продължение на осем години, във Варна се избира „Събитие на годината“ – един от символите на социалното време, с което уникалната за страната инициатива е превърната в традиция за града.

Осъществената **оригинална и иновативна изследователска дейност** за представяне на града в социологическа проекция и постигнатите количествени измерители на качеството на живот като интегрален социологически индикатор са реален **принос за развитието на регионалната социология в страната.**

С цялостната си научноизследователска и учебна дейност, с научните и научно-приложни приноси, отразени в публикациите, гл. ас. д-р Илко Тодоров се вписва убедително в научната специалност „Социология (Социология на града и общностите)“.

Критични бележки и препоръки. С убедеността, че гл. ас. д-р Илко Тодоров ще използва възможностите, които предлага проблематиката на социалното време, за разгръщане на своя творчески и изследователски потенциал в процеса на по-нататъшното си развитие в академичния състав на ИУ–Варна, отправям две колегиални препоръки. По-конкретно, те са свързани с разширяване и обогатяване на теоретичната част в следващи публикации по темата.

1. Първата глава на хабилитационния труд започва с пространен цитат от книгата на Захари Стайков (1927-2001) „Възпроизводството на Време – капитал – Бог”, Икономика и бизнес, 2000 г., но това остава само на ниво силно емоционално начало. Посочените от цитирания автор „най-съществени свойства и черти на социалното време: тоталност, цялостност, константност и възпроизводимост” и „други характеристики на социалното време: възвратимо, многомерно, многопосочно, производимо, ръководимо и възкресимо” са предизвикателство, което би могло да се използва за задълбочаване на анализа и за изразяване на оценъчно отношение към неговата позиция.

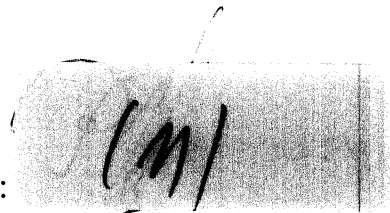
2. Следващата препоръка насочва вниманието към други двама учени: английския математик, астрофизик, историк, философ - Дж. Уитроу (1912-2000) „Естествена философия времени” (1964 г. и 2000 г.) и руския философ В. П. Яковлев (1933) „Социальное время” (1980 г.). Техните изследвания биха били полезни за д-р Тодоров, ако продължи работата си по темата за социалното време със същия интерес.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изразеното становище е основание категорично и убедено да дам положително заключение за избор на гл. ас. д-р Илко Недев Тодоров за академичната длъжност „доцент” по професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, научна специалност 05.11.01. Социология (Социология на града и общностите) в катедра „Философски науки”, факултет „Управление” на Икономически университет – Варна.

08.01.2015 г.

Изготвил становището:

гр. Варна

(доц. д-р Румяна Куртева)